

Κτηνοτροφικές κατασκευές

Θέμος Αναστασίου
Λειτουργός Γεωργίας
στο Τμήμα Γεωργίας

Σημαντικό ρόλο στην απόδοση των ζώων εκτός από το γονότυπό τους και τη διατροφή τους διαδραματίζει και το περιβάλλον στο οποίο διαβιούν. Με τον όρο περιβάλλον εννοούμε το χώρο στον οποίο τα ζώα τρέφονται και αναπτύσσονται. Τα κτηνοτροφικά υποστατικά έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου όσον αφορά τα υλικά κατασκευής τους και τον τρόπο κατασκευής τους. Οι αλλαγές αυτές έγιναν, έτσι ώστε να προσαρμόζονται στα δεδομένα της κάθε εποχής.

Παλιότερα τα υποστατικά κατασκευάζονταν με πρόχειρα υλικά όπως κλαδιά δέντρων, πέτρες, οροφές από καλάμια και παρείχαν μια σχετική προστασία στα ζώα από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια, με την ανακάλυψη νέων υλικών, όπως τα τσιμεντομπλόκ και οι τσίγκοι, τα υποστατικά βελτιώθηκαν, έγιναν πιο ανθεκτικά στο χρόνο και στις καιρικές συνθήκες. Σήμερα, χρησιμοποιούνται εκτός από τα τσιμεντομπλόκ και τους τσίγκους, κολώνες από μεταλλικές διατομές, πασαμάνια και πάνελ πολυουρεθάνης. Τα σημερινά υλικά (μεταλλικές διατομές, πασαμάνια) έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι πιο φθηνά και πιο ανθεκτικά στο χρόνο και στις καιρικές συνθήκες εφόσον γίνεται η σωστή συντήρηση. Επίσης, ο χρόνος κατασκευής ενός τέτοιου κτηρίου είναι πιο σύντομος και οποιεσδήποτε αλλαγές ή προσθήκες στην κατασκευή γίνονται με σχετική ευκολία. Το κυριότερο πρόβλημα των κατασκευών αυτών είναι ο αέρας και για το λόγο αυτό θα πρέπει να προσέξουμε τα ανοίγματα που θα αφήσουμε και τη θεμελίωση της κατασκευής.

Υποστατικό αιγοπροβάτων με μεταλλικές διατομές και πάνελ πολυουρεθάνης

Ανάλογα με το τι ζώα θα εκτρέφονται στη μονάδα πρέπει να κατασκευαστούν και τα ανάλογα υποστατικά. Τα αιγοπρόβατα δεν χρειάζονται βαριές κατασκευές, όπως οι αγελάδες, ενώ οι χοίροι, τα κουνέλια και τα κοτόπουλα είναι προτιμότερο να τοποθετούνται σε κλειστού τύπου υποστατικά. Επίσης, ανάλογα με το υψόμετρο της περιοχής και τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή θα είναι διαφορετικές και οι κατασκευές. Αρχικά, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να βρει το χώρο όπου θα κάνει την κτηνοτροφική του μονάδα. Στην Κύπρο, για κτηνοτροφική ανάπτυξη υπάρχουν οι κτηνοτροφικές ζώνες και οι κτηνοτροφικές περιοχές. Οι κτηνοτροφικές ζώνες χωρίζονται σε Δ1 όπου επιτρέπεται η ανέγερση υποστατικών για εκτροφή ζώων και πτηνών εξαιρουμένων των χοίρων σε Δ2 όπου επιτρέπεται

η ανέγερση υποστατικών για εκτροφή ζώων και πτηνών συμπεριλαμβανομένων των χοίρων, και σε Γγ οι οποίες είναι ζώνες υψηλής οχληρίας. Στα κτηνοτροφικά οικόπεδα των κτηνοτροφικών περιοχών επιτρέπονται μόνο τα μηρυκαστικά ζώα (βοοειδή-αιγοπρόβατα).

Το πρώτο και κυριότερο που πρέπει να κάνει ο ενδιαφερόμενος, αφού έχει βρει το χώρο, είναι η θέση και η διάταξη των κτιρίων της κτηνοτροφικής μονάδας. Αυτό θα εξαρτηθεί από την κλίση του εδάφους, τη διεύθυνση των ανέμων, τη θέση του ήλιου (ανατολή-δύση) και το οδικό δίκτυο (αν υπάρχουν κοντά δρόμοι ή αν χρειάζεται να κατασκευαστούν). Η κλίση του εδάφους θα πρέπει να είναι μικρή, ούτως ώστε να επιτρέπει την απομάκρυνση των νερών και των λυμάτων της μονάδας. Ο προσανατολισμός των κτιρίων να είναι τέτοιος που να προστατεύει τα ζώα από τους ψυχρούς ανέμους του Χειμώνα και να εξασφαλίζει καλή σκίαση το Καλοκαίρι. Το μεγαλύτερο κέρδος σε θερμότητα από την ηλιακή ακτινοβολία έχει ένα κτίσμα όταν ο κατά μήκος άξονάς του είναι τοποθετημένος από Ανατολή προς Δύση. Μια κτηνοτροφική μονάδα θα πρέπει να έχει δρόμους για εύκολη προσέγγιση σε όλα τα τμήματά της για άνετη διεξαγωγή των εργασιών μέσα και έξω από αυτήν.

Μονάδα αγελάδων γαλακτοπαραγωγής

Τα κτίρια πρέπει να έχουν καλό αερισμό καθώς έτσι ελέγχεται η θερμοκρασία και η υγρασία μέσα στο στάβλο, αλλά και η ανανέωση του αέρα. Όλα τα πιο πάνω είναι σημαντικά για την υγεία των ζώων διότι, λόγω της υγρασίας και της χαμηλής θερμοκρασίας, ιδιαίτερα σε περιόδους γέννας, θα υπάρχουν απώλειες. Υπάρχουν δυο συστήματα αερισμού, ο φυσικός και ο τεχνητός. Ο φυσικός αερισμός γίνεται από τα παράθυρα και από διάφορα ανοίγματα. Δεν απαιτείται ενέργεια ή δαπανηρά μηχανήματα, όμως, είναι ικανοποιητικός για μικρές εκμεταλλεύσεις. Στις εντατικές εκμεταλλεύσεις και με μεγάλους αριθμούς ζώων είναι καλύτερος ο τεχνητός αερισμός. Η οροφή των υποστατικών πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίση και υποδομή, έτσι ώστε να απομακρύνονται τα νερά της βροχής έξω από τη μονάδα. Τα ζώα, για να αναπτυχθούν και να αποδώσουν σωστά, απαιτούν ορισμένη θερμοκρασία περιβάλλοντος. Εάν η θερμοκρασία είναι πιο ψηλή από το κανονικό, τότε το ζώο δυσκολεύεται να αποβάλλει θερμότητα, ιδρώνει, επιταχύνει την αναπνοή του και μειώνει το μεταβολισμό. Εάν δεν μειωθεί αρκετά η θερμοκρασία του σώματος, τότε αυτόματα λιγοστεύει η όρεξη του ζώου και, επομένως, η απόδοσή του. Το αντίθετο συμβαίνει όταν έχουμε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες, το ζώο αυξάνει την κατανάλωση τροφής για να μπορέσει να αυξήσει τη θερμοκρασία του σώματός του. Οι απαιτήσεις των ζώων σε θερμοκρασία δίνονται στον πιο κάτω Πίνακα.

Απαιτήσεις αγροτικών ζώων σε θερμοκρασία αέρα

Είδος ζώου	Θερμοκρασία σε βαθμούς Κελσίου (°C)
Νεογέννητοι μόσχοι	10-16
Ενήλικα βοοειδή	0-16
Νεογέννητα χοιρίδια	27
Ενήλικοι χοίροι	4-29
Χοίροι πάχυνσης	16-24
Αιγοπρόβατα	0-15
Όρνιθες κρεοπαραγωγής	18-21
Όρνιθες αυγοπαραγωγής	10-21

Το εσωτερικό και το εξωτερικό των υποστατικών πρέπει να διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να υπάρχει ο ανάλογος διαθέσιμος χώρος για τα ζώα, ανάλογα με το είδος τους και το παραγωγικό τους στάδιο, καθώς και να διευκολύνονται τα ζώα στις μετακινήσεις τους και οι κτηνοτρόφοι για την εκτέλεση των εργασιών τους. Το δάπεδο των υποστατικών θα πρέπει να είναι κατάλληλο για το είδος του ζώου που θα εκτρέφεται στη μονάδα. Ο εξοπλισμός της μονάδας θα πρέπει να είναι ο κατάλληλος και τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν να μην είναι επιβλαβή για τα ζώα ή να έχουν κακή κατασκευή και να υπάρχει ο κίνδυνος τραυματισμού των ζώων. Οι ταΐστρες και οι ποτίστρες να είναι ανάλογες του αριθμού του είδους των ζώων. Η κατασκευή τους πρέπει να διευκολύνει τον καθαρισμό τους και τη μετακίνησή τους αν χρειαστεί. Διαφορετικού τύπου θα είναι οι ποτίστρες και οι ταΐστρες για αιγοπρόβατα ή αγελάδες και διαφορετικού για κοτόπουλα ή χοίρους.

Με βάση τα πιο πάνω, η κατασκευή μιας κτηνοτροφικής μονάδας μπορεί να είναι μια χρονοβόρα διαδικασία και με αρκετά έξοδα, αλλά είναι πολύ σημαντική για τη δημιουργία μιας σωστής εκμετάλλευσης, η οποία θα αποφέρει κέρδος. Το περιβάλλον στο οποίο θα βρίσκονται τα ζώα εξαρτάται από τον κτηνοτρόφο και έχει την ευθύνη για την εξασφάλιση ενός κατάλληλου και ιδανικού περιβάλλοντος.